

Kuka kuntouttaa, mikä kuntouttaa

-Te-toimiston palveluita osatyökykyisille

Lääkäripäivät 24.11.2017

Maria von Bonsdorff, Uudenmaan Te-toimisto

24.11.2017

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

TE-palvelut
tjänster | services

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Osatyökykyisyys ja ammatillinen kuntoutus Te-toimistossa

- Työnhakijat saavat tukea nopeaan työllistymiseen TE-palveluissa
  - TE-palveluiden asiakkaiden pääasiallisena tavoitteena on **työllistyminen**, vasta toissijaisena työllistymisedellytysten parantaminen.
- Te-toimisto EI järjestä kuntoutusta
  - velvoitteena ohjata kuntouksen palveluntuottajalle.
- TE-palvelut ovat harkinnanvaraisia kun taas Kelan ammatillinen kuntoutus on lakisääteistä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Työttömien terveystarkastukset

- Kunnan on järjestettävä terveysneuvontaa ja terveystarkastukset,
  - myös opiskelu- ja työterveyshuollon ulkopuolelle jääville nuorille ja työkäisille
- Terveysneuvonnan ja terveystarkastusten on tuettava työ- ja toimintakykyä ja sairauksien ehkäisyä sekä edistettävä mielenterveyttä ja elämänhallintaa.
- Terveysneuvonnan ja terveystarkastusten on muodostettava toiminnallinen kokonaisuus muiden kunnan järjestämien palvelujen kanssa

Terveydenhuoltolaki 2011 13§

TE-toimiston vastuu

Työkykyyn liittyvät asiat, mukaan lukien terveys, otetaan huomioon yleisellä tasolla jo ensimmäisessä yhteydenotossa asiakkaan kanssa:

- TE-toimiston tehtävä on tunnistaa ne työttömät työnhakijat, joiden työkykyä on syytä arvioida
- Paikallistasolla työkyvyn arviointi ja terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on TE-toimiston, Kelan, työeläkelaitosten ja kunnan yhteistyötä.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

TE-toimisto ja lääkärinlausunnot

Miksi TE-toimistossa pyydetään työttömiltä asiakkailta lääkärinlausuntoja?

- TE-toimiston on tunnistettava henkilön palvelutarpeen arvioinnissa aiheuttaako asiakkaan vamma tai sairaus erityisen palvelutarpeen
- Onko asiakkaan tilanne sellainen, jossa vamma tai sairaus vähentää asiakkaan mahdollisuuksia saada työtä, säilyttää työ tai edetä työssä?
- Tarvitaan riittävän ajantasainen lääkärinlausunto (noin 2 vuoden sisällä annettu) tai muu lääketieteellinen dokumentti, josta vamman tai sairauden diagnoosi ja sen hetkinen tilanne tulee esille
- Kun henkilön vamma tai sairaus on **asianmukaisesti todettu** ja TE-toimisto arvioi sen pääasialliseksi työllistymisen esteeksi, on se palveluja tarjotessa myös otettava huomioon

Terveystarkastuksesta saadut lausunnot

- A-todistuksen sisältöä ei yleensä huomioida palvelutarvetta arvioidessa
- B- tai E-lausunto tai T-todistus:
  - JOS asiakkaan mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet ko. lääkärintodistuksella osoitetun vamman, sairauden tai vajaavuuden takia
  - asiakkaalle saadaan tietojärjestelmään diagnoosi.
- Palvelutarpeen arvioinnissa on kuitenkin otettava huomioon myös ammatillisen kuntoutuksen vastuunjako
  - Ohjaaminen tarvittaessa muiden tahojen järjestämiin palveluihin; työeläke- ja tapaturmavakuutuslaitokset sekä Kela

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Työtön ja sairausloma

Miksi työttömälle sairausloma?

- Työttömyysetuuden maksamisen edellytys on kokoaikatyön hakeminen.
- **TÄRKEÄÄ** olla oikealla etuudella
  - Oikeus olla sairaslomalla, kun ei ole työkykyinen
  - Kelan kuntoustarpeenarviointi alkaa vain sairaslomalla
  - 300 sairaspäivärahan jälkeen haetaan kuntoutustukea tai työkyvyttömyyseläkettä
  - Kelan tai työeläkevakuutusyhtiön arvioitava työttömän lakisääteinen oikeus ammatilliseen kuntotukseen

Kun vamma tai sairaus vaikeuttaa työllistymistä

- Osatyökykyisen työttömän työnhakijan työllistymisen tueksi voidaan myöntää palkkatukea
- TE-toimisto voi harkintansa mukaan hankkia ostopalveluna työkyvyn arvioinnin asiakkaalle
  - 1) hakuammattiin
  - 2) suunniteltuun koulutukseen tai uuteen ammattiin
- Te-toimisto voi myöntää työolosuhteiden järjestelytukea
  - Haitan tai vamman poistamiseksi tai vähentämiseksi, esim. apuväline
  - Toisen työntekijän antamaan tukeen

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Esimerkkejä Te-toimiston palveluista

- Palkkatuki
- Työ- ja koulutuskokeilu
- Ura- ja ammatinvalinnanohjaus
- Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella
- Starttiraha
- Kuntouttava työtoiminta
  - Kunnan järjestämä palvelu pitkäaikaistyöttömille
- Työhönvalmentaja
- Arviontipalvelut

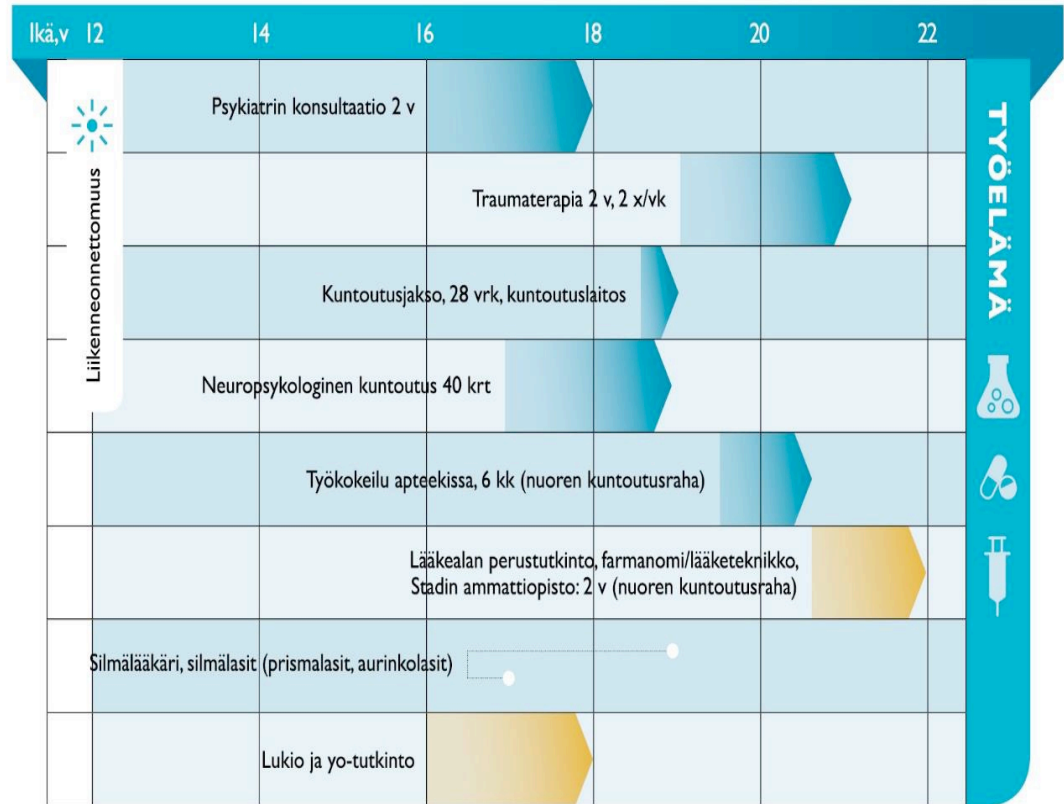
Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Esimerkki kustannusvaikutuksista

Case Matias

- Matias on 20-vuotias ylioppilas
- hänellä on 12-vuotiaana sattuneen liikenneonnettomuuden seurauksena keskivaikea aivovamma
- ammatillisena kuntoutuksena 6 kk:n työkokeilu apteekissa lääketeknikon (farmanomin) työssä, josta selviytyi hyvin
- pääsi opiskelemaan alaa, opiskelu ja työharjoittelut sujuneet hyvin (Stadia)
- valmistui farmanomiksi keväällä 2016.

Kuva 20. Matiaksen saamat palvelut, keinot ja etuudet 10 vuoden aikana

Lähde: Nevala, N.
Osatyökykyiset työssä (STM 2013-2015) Työkykoordinaattorityö tutkimuksen valossa, Työterveyslaitos.

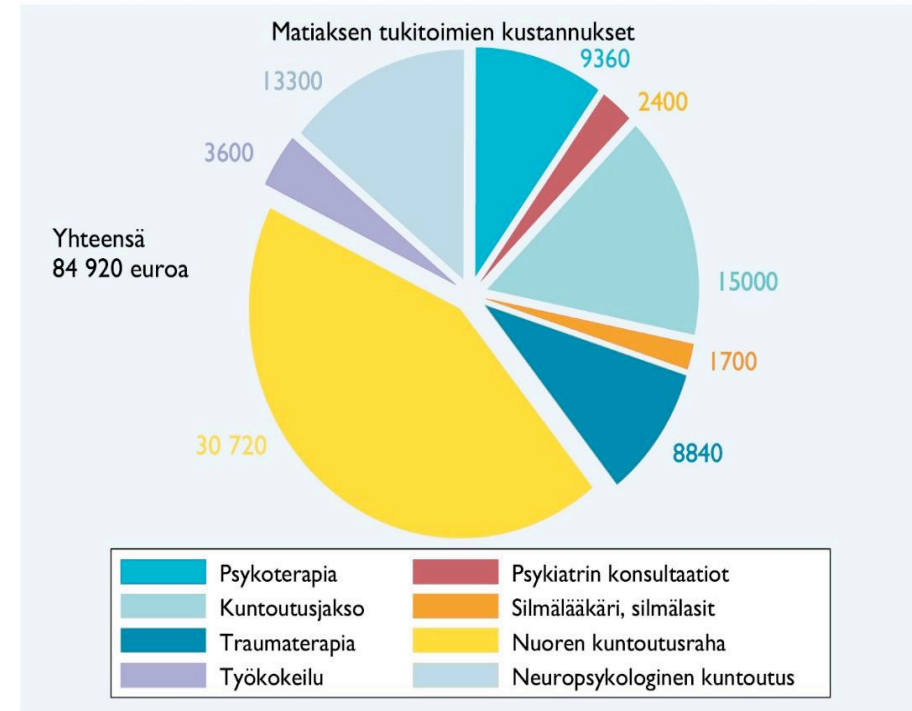
Case Matias yksilön ja yhteiskunnan kannalta

Yksilön kannalta:

- Jos Matias työllistyy ja tekee farmanomina täyden työuran, hän tienaa työuransa aikana yhteensä noin 720 000 €
- Jos hän jää 20-vuotiaana eläkkeelle ja elää takuueläkkeen varassa (noin 750 €/kk), hän tienaa yhteensä noin 270 000 €
> **tuloero noin 450 000 €**

Yhteiskunnan kannalta:

- Jos Matias on työssä farmanomina koko työuran, hän maksaa työtulostaan veroa noin 140 000 € ja arvonlisäveroa noin 70 000 € = 210 000 €
- Jos Matias on takuueläkkeellä, yhteiskunta maksaa hänelle eläkettä 270 000 € ja lisäksi yhteiskunnalta jää saamatta noin 210 000 verotulot
> **kustannukset noin 480 000 €**

Kuva 21. Matiaksen saamien tukitoimien kustannukset (tiedot Liikennevakuutuskeskus)

Lähde: Nevala, N.

Osatyökykyiset työssä (STM 2013-2015) Työkykykoordinaattorityö tutkimuksen valossa, Työterveyslaitos.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

KANNATTAA TUTUSTUA:

Kerätär Raija: biopsykososilaalinen työkyky

OTA KÄYTTÖÖSI OSKU-portaali

www.tietyoelamaan.fi

-> Keinot työkyvyn tueksi

Maria von Bonsdorff, Työkykykoordinaattori

Suomi tarvitsee kaikki tekijät. Löydetään ratkaisuja. Yhdessä.

Työkykykoordinaattoripilotoinnit osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi –hanke

Uudenmaan Te-toimisto

0295040684

maria.vonbonsdorff@te-toimisto.fi

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

